

De olympische keuze.

Marc De Vos
Directeur
Itinera Institute

Kent u de "Copenhagen Consensus"? De Copenhagen Business school verzamelde een groep toonaangevende economen, waaronder vijf Nobelprijswinnaars. De knappe koppen werpen hun licht op tien uitdagingen voor onze planeet, waaronder vervuiling, ziektes, honger, terrorisme en klimaat. Ze maken een rangschikking van dertig beleidsmaatregelen, gebaseerd op efficiëntie en effectiviteit. De middelen zijn immers schaars en dus moeten ze goed besteed worden.

Helemaal onderaan de lijst bengelt de vermindering van broeikasgassen. Emissiebeperkingen kosten veel geld en hebben maar een minimaal effect op de planetaire temperatuursontwikkeling. Investeren in de transitie naar een postfossiele economie is veel efficiënter.

Bovenaan de lijst staat op nummer twee het realiseren van de Doha-ronde voor internationale vrijhandel.

De experts onderstrepen dat de kleine kost van minder protectionisme en meer concurrentie uitzonderlijk grote voordelen oplevert. Voor elke Euro kostprijs kan uiteindelijk tot het negenvoudige aan voordeel volgen, zelfs rekening houdend met de milieu-impact van economische groei. Ondertussen weten we dat politiek duidelijk geen economie is.

Want terwijl politici en ambtenaren wereldwijd CO2-emissies bestrijden onder de vlag van het Kyoto Protocol, werd de Doha-ronde vorige week afgeblazen. Onderhandelingen in de Wereldhandelsorganisatie (WHO) zijn Belgische coalitiegesprekken tot de zoveelste macht: als er geen akkoord is over alles, is er een akkoord over niets.

En dus viel men, ondanks marathonvergaderingen, over de ultieme hordes van landbouwliberalisatie.

Kan het cynischer? We beleven een planetaire voedselcrisis die tientallen miljoenen mensen in de ontwikkelingslanden tot de rand van de hongersnood duwt. Maar de dosis vrijhandel die productie, innovatie en productiviteit kan boosten, wordt de landbouw niet gegund. De weerstand van het protectionisme bleek te groot. In de rijke landen van de OESO wordt een kwart van het totale landbouwincome door de belastingbetaler gesubsidieerd, ten belope van 187 miljard EURO in 2007. Omgekeerd vrezen sommige ontwikkelingslanden de concurrentie van productievere buitenlandse landbouw. Belangengroepen, langs alle zijden van de onderhandelingstafel, verhinderden een akkoord dat het algemene wereldbelang moest dienen.

De mislukking van Doha leert ons de geopolitieke realiteit. Opkomende landen zoals China en India blijken niet alleen assertief maar ook decisief.

De formule van wereldwijde handelsakkoorden, met een consensus onder alle 153 landen van de WHO, lijkt op haar grenzen te botsen.

Maar de eerste mislukking van mondiale handelsgesprekken sinds de jaren 1930 toont vooral de sluipende malaise in de economische globalisering.

Globalisering is geen natuurwet. Zij steunt op een aantal fundamentele, waarvan sommige eroderen.

Wereldwijde economische integratie komt er door de dood van afstand. Maar de explosie van de brandstoffenprijzen maakt afstand opnieuw duurder. Kapitaal is de bloedbaan van de globalisering.

De opkomst van de groeielanden is

begonnen door de combinatie van hun goedkope arbeid met buitenlands kapitaal.

Maar de kredietcrisis zorgt voor wereldwijde onzekerheid op de financiële markten en maakt investeringskapitaal duurder.

Globalisering is geen natuurwet.

Blijft de wereldgemeenschap op het pad van een internationale rechtsorde met gemeenschappelijke welvaartscreatie?

Bovenal steunt de globalisering op de politieke wil om protectionisme af te zweren, in de overtuiging dat vrijhandel per saldo iedereen beter af maakt. Die wil is altijd al precair geweest.

De nadelen van concurrentie zijn immers duidelijk en afgelijnd, terwijl de voordelen algemeen en diffuus blijven. Een bedrijfssluiting die honderd gezinnen treft, ziet iedereen.

Een prijsdaling die iedereen baat, merkt niemand. Vrijhandel heeft een PR-probleem en dat is er laatste tijd alleen maar op verslechterd. Want via brandstoffen en grondstoffen komt de kostzijde van de globalisering tot in ieders portemonnee. In zo'n klimaat wordt protectionistische retoriek rendabel.

Ik ben bezorgd. Belangrijke winnaars van de globalisering staan niet in het democratische kamp.

Denk maar aan China, dat zijn restauratie bekroont met een olympiade. Wordt Peking 2008 ook voor de economische geschiedenis een kantelmoment?

Blijft de wereldgemeenschap op het pad van een internationale rechtsorde met gemeenschappelijke welvaartscreatie? Of evolueren we naar een neo-mercantilisme met schaarse grondstoffen en brandstoffen als belangrijkste inzet? Dat is de echte olympische keuze.

Marc De Vos
Directeur Itinera Institute

Verschenen als
column in de De
Tijd op 6
augustus 2008

Het Itinera Institute is een onafhankelijke denktank en doetank die, boven partijgrenzen, regionale verschillen en belangengroepen heen, wegen wil aanreiken voor beleidshervormingen met het oog op duurzame economische groei en sociale bescherming in België en zijn regio's.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org

L'itinera Institute est un think-tank et do-tank indépendant qui, au-dessus et au-delà des partis politiques, des différences régionales et des groupes d'intérêt, veut identifier les chemins de réformes qui garantissent une croissance économique et une protection sociale durables en Belgique et dans ses régions.

Verantwoordelijke uitgever - Editeur responsable: Marc De Vos, Directeur